

Література:

1. Бакай С.С.Інтенсивне насінництво зернових культур. - К.: Урожай, 1992 р. - 184 с.
2. Закаличная А.К. Сорт - важный фактор в повышении производства продукции растениеводства. //Науч. труды Крымского ГАУ. Сельхоз. науки. Вып. 62. - Сиферополь, 1999.
3. Омеляненко Г.Г. Роль сорту і насінництва у розвитку зернового виробництва в Україні // Економіка АПК. - 2001. - №9. - с. 14.

УДК: 658:338.24

ABC – АНАЛІЗ

М.П.КРАСНИЦЬКА – пошукувач, Херсонський ДАУ

ABC – аналіз є найбільш поширеним методом, що застосовується в контролінзі матеріальних потоків. ABC – аналіз розподіляє об'єкти за класами залежно від їх відносного значення.

Застосування ABC – аналізу рекомендується використовувати в тому випадку, якщо потік надлишкової інформації, що надходить, більш не контролюється через важкооглядності, і дані на основі цієї інформації у зв'язку з відсутністю їхнього короткого викладу були недостатньо оцінені, у цьому випадку виникає небезпека ухвалення неправильного рішення.

ABC – аналіз полягає у виявленні та оцінюванні кількісних знань не багатьох величин, частка яких у загальній сукупності вартісних показників найбільша. Завдяки цьому вдається сконцентрувати увагу на пріоритетних напрямках зниження собівартості продукції, а також визначити реальні шляхи підвищення обсягів реалізації.

У структурі собівартості продукції найвагоміша частка припадає на витрати з придбання сировини й матеріалів. Найбільші резерви зниження витрат за елементом статей можуть бути виявлені під час аналізу. Щоб розкрити резерви, складають перелік відповідних заходів:

- якомога точніше оцінювання втрат сировини (матеріалів) на кожній стадії виробництва;
- мінімізація втрат якості сировини (матеріалів);
- обчислення норм витрат за методом нуль-базис бюджетування;
- добір економічних технологій;
- оптимізація запасів;
- переговори з постачальниками щодо зниження закупівель-

них цін;

- пошук альтернативних постачальників;
- посилений контроль за збереженням сировини (матеріалів).

ABC – аналіз придатний і для оптимізації портфеля продукції, що виробляє та реалізує підприємство, або для максимізації обсягів реалізації продукції.

У даному аналізі використовується наступна система класів:

- A – важливі об'єкти;
- B – менш важливі об'єкти;
- C – незначні об'єкти.

Об'єктами розподілу можуть бути:

- сировина і матеріали;
- комплектуючі вироби, що закуповуються;
- готова продукція;
- виробничі матеріали;
- підприємства – постачальники;

При проведенні ABC – аналізу для виробничих матеріалів як величину важливості об'єкта можна, наприклад, узяти споживання матеріалів на підприємстві за рік у вартісному вираженні.

Розподіл складових об'єктів за класами залежно від ступеня важливості здійснюється таким способом:

- 60 % загальної вартості складових об'єкту належить до класу А;
- 30 % загальної вартості складових об'єкту утворює клас В;
- 10 % попадає в клас С.

Розглянемо техніку проведення ABC – аналізу на прикладі розподілу виробничих витрат на 1 га посіву.

Таблиця 1 – ABC – аналіз на прикладі розподілу виробничих витрат на 1 га посіву.

№	Статті	Сума, грн.	Питома вага, %	Ранг
1	Затрати на оплату праці	84,6	20,9	2
2	Відрахування на соціальні заходи	29,4	7,3	5
3	Матеріальні затрати	183,8	45,4	1
4	Амортизація основних засобів	73,4	18,1	3
5	Інші затрати	33,8	8,3	4
	Разом:	405,0	100	-

У таблиці виробничі витрати поширюються залежно від споживання, виражаючись у грошових одиницях. Далі витрати сортується відповідно до рангу.

У таблиці 2 розраховується кумулятивне (накопичувальне) споживання витрат і його структура, а також розраховується струк-

тура кумулятивної кількості. Для наочності визначення А, В, С – класів побудуємо графік.

Таблиця 2 – ABC – аналіз

Ранг	Номер статті	Кумулятивне споживання, грн.	Кумулятивне споживання, %	Кумулятивна кількість, %
1	3	183,8	45,38	20
2	1	268,4	66,27	40
3	4	341,8	84,39	60
4	5	375,6	92,74	80
5	2	405,0	100,00	100

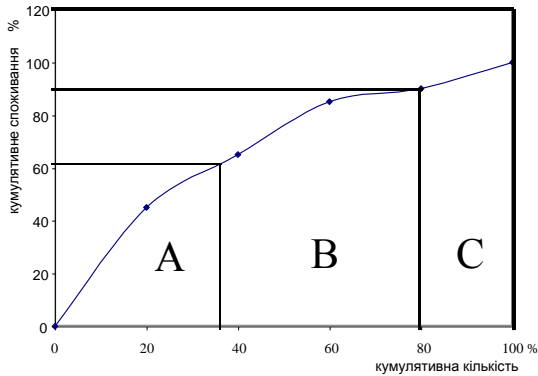

Рис.1. ABC – аналіз

У групу А – увійшли статті № 3 (матеріальні витрати) і частково № 1 (витрати на оплату праці). Вони складають 60 % від загальної суми витрат.

У групу В – частково № 1, 4, 5 (інші витрати) складають 30 %.

У групу С – стаття № 2 (відрахування на соціальні доходи) - 10 %.

Далі проведемо ABC – аналіз для матеріальних витрат.

Таблиця 3 – ABC – аналіз матеріальних витрат

Позиції	Кумулятивна кількість	Кумулятивна кількість, %	Кумулятивні затрати, грн.	Кумулятивні затрати, відносно, %
1. Нафтопродукти	1	16,7	74,2	40,4
2. Насіння	2	33,3	130,7	71,1
3. Мінеральні добрива	3	42,8	167,6	91,1
4. Оплата послуг	4	66,7	176,3	95,9
5. Електроенергія	5	83,3	181,4	98,7
6. Запасні частини	6	100	183,8	100

Для зображення отриманих даних побудуємо графік (Рис. 2).

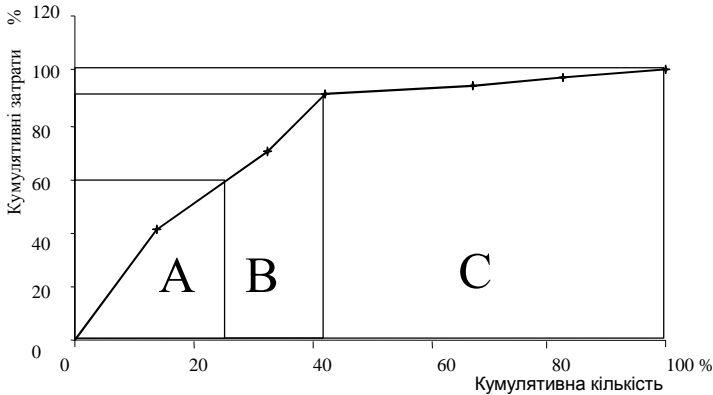

Рис. 2. ABC – аналіз матеріальних витрат

Група А – нафтопродукти, насіння.

Група В – мінеральні добрива.

Група С – оплата послуг, електроенергія, запасні частини.

На основі даного аналізу може бути відповідним чином побудована робота з постачальниками.

Список літератури:

1. Фольмут Х.И. Инструменты контроллинга от А до Я. – М.: Финансы и статистика, 1998.-228с.
2. Майер Э. Контроллинг как система мышления и управления. – М.: Финансы и статистика, 1995.-96с.
3. Сухарьова Л.А., Петренко С.Н. Контроллинг – основа управления бизнеса. – К.: Эльга, Ника – центр, 2002.-208с.